

Міністерство освіти і науки України
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Педагогічний факультет
Кафедра загальної педагогіки і спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою
педагогічного факультету
Протокол № 8 від 11.02. 2022 р.

Голова Кічук Н.В.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОГО
ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ
МОВЛЕННСЬКОГО РОЗВИТКУ

освітній ступінь: бакалавр

галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність: 016 Спеціальна освіта

освітня програма: Спеціальна освіта (логопедія). Дошкільна освіта дітей
з вадами мовленнєвого розвитку

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

 доц. Боднар Н.М.

ПОГОДЖЕНО:

Голоза ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

 Сич Ю.І.

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загальної педагогіки і
спеціальної освіти
протокол № 12 від 02.02. 2022 р

Завідувач кафедри Зьськова В.К.

Розробники програм:

Боднар Н.М. – к.пед.н., доцент кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти Ізмаїльського державного гуманітарного університета

Рецензенти програми:

Свєтїк М.І. – директорка КЗ «Утконосівська спеціальна школа Одеської обласної ради»;

Дамер В.М. – завідувачка КЗДО комбінованого типу ясла-садок №33 «Теремок» Ізмаїльської міської ради Ізмаїльського району Одеської області.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамену є перевірка ступеня володіння студентами знаннями й уміннями організації корекційно-педагогічного процесу в закладах дошкільної освіти, освітнього процесу для дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Завданнями атестаційного екзамену є оцінка рівня сформованості фахових компетентностей здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 016 Спеціальна освіта ОП «Спеціальна освіта (логопедія). Дошкільна освіта дітей з вадами мовленнєвого розвитку».

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Етапи проведення

Атестаційний екзамен проводиться в один етап.

2.2. Форми проведення

Атестаційний екзамен проводиться в усній формі за екзаменаційними завданнями, затвердженими випусковою кафедрою.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Завдання для перевірки фахових компетентностей		
Завдання № 1-3	СК 1. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, учень щодо виховання і навчання осіб з особливими потребами; здатність відстоювати власні корекційно-педагогічні, навчально-реабілітаційні переконання, дотримуватися їх у житті та професійній діяльності. СК 3. Здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації в професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування; здатність налагоджувати продуктивну професійно-корекційну і	ПРН 1. Знає сучасні теоретичні основи спеціальної психології і педагогіки, логопедичної науки, здатний застосовувати елементи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності. ПРН 2. Володіє знаннями в галузі корекційної і дошкільної освіти при вирішенні навчально-виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуально-типологічних відмінностей дітей, соціально-психологічних особливостей дитячих груп і конкретних психолого-педагогічних ситуацій. ПРН 3. Знає сучасні методи діагностики психічного і фізичного розвитку дитини дошкільного віку. ПРН 6. Володіє знаннями сучасної методики і освітніх технологій для

	<p>навчально-реабілітаційну взаємодії, суб'єкт-суб'єктну комунікацію. Здатність до розвитку в дітей дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.</p> <p>СК 4. Здатність до застосування знань основних видів і технологічних підходів до планування власної професійної діяльності відповідно до порушень мовленнєвого розвитку та з урахуванням індивідуальних і вікових особливостей особи; вміння планувати, організовувати і результативно здійснювати корекційно-педагогічний процес у закладах освіти з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку.</p> <p>СК 6. Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єкта навчального, корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань і вмінь про її вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу.</p>	<p>забезпечення якості оволодіння навчальними досягненнями.</p> <p>ПРН 7. Розуміє природу і знає вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку в нормі, особливості розвитку дітей з порушеннями розвитку, індивідуальні відмінності дошкільників з особливими потребами.</p>
<p>Завдання № 4</p>	<p>СК 2. Здатність до застосування психолого-педагогічних, корекційно-методичних та фахових знань; вміння відбирати і систематизувати корекційно-педагогічний матеріал з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей тих, хто навчається; здатність застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби навчання та виховання; формування системи дидактико-методичних знань і вмінь; здатність удосконалювати власну професійну діяльність. Здатність здійснювати освітньо-корекційний процес з урахуванням психофізичних, вікових особливостей та індивідуальних освітніх потреб осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку в спеціальних і масових дошкільних навчальних закладах.</p> <p>СК 7. Здатність до застосування практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційного, навчально-</p>	<p>ПРН 4. Здатний планувати навчально-виховний, корекційно-педагогічний процес у дошкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.</p> <p>ПРН 5. Здатний до застосування в освітньому процесі сучасних корекційно-педагогічних технологій в роботі з дітьми дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями.</p> <p>ПРН 9. Здатний організовувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями мовленнєвого розвитку.</p> <p>ПРН 10. Здатний здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, проводити з ними навчальну, корекційно-педагогічну роботу на основі диференційованого та індивідуального підходів.</p> <p>ПРН 12. Здатний використовувати різноманітні методи та форми виховної роботи, прогресивні прийоми керівництва навчальною, трудовою та суспільною</p>

	<p>реабілітаційного процесу відповідної освітньої галузі. СК 8. Здатність виконувати корекційну навчально-виховну роботу з профілактики, подолання вад мовленнєвого розвитку дітей у навчально-виховному процесі. Володіння засобами та методами корекції мовлення, емоційно-вольової сфери в процесі виховання дітей.</p>	<p>діяльністю дітей. ПРН 13. Здатний використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. ПРН 14. Здатний систематично підвищувати свою професійну компетентність. ПРН 15. Здатний планувати освітньо-виховну роботу з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей дошкільного віку, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності. ПРН 16. Здатний використовувати сучасні методики діагностування дітей дошкільного віку, які розвиваються в нормі, та дітей з особливими потребами; оцінювати особистісні досягнення кожної дитини; враховувати індивідуальні відмінності дітей та розробляти дитиноцентричні творчо-розвивальні, освітньо-розвивальні, корекційно-розвивальні та інші адресно спрямовані технології і методики. ПРН 17. Добирати оптимальні методи та ефективні форми і різноманітні засоби педагогічного впливу на дітей дошкільного віку в процесі виховання, навчання і розвитку та в конкретних ситуаціях суб'єкт-суб'єктної взаємодії вихователя з дітьми.</p>
--	--	---

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

Екзаменаційні завдання формуються зі складових, що відповідають різним аспектам здійснення професійної діяльності фахівця в системі спеціальної та дошкільної освіти дітей з вадами мовленнєвого розвитку.

3.2.1. Програма атестаційного екзамену охоплює змістові модулі навчального матеріалу зі спеціальної та дошкільної педагогіки та фахових методик дошкільної освіти щодо організації та управління освітнім процесом з формування елементарних математичних уявлень дошкільників, розвитку рідної мови, ознайомлення з природою, фізичного виховання та валеологічної освіти дітей, співпраці закладів дошкільної освіти з батьками щодо виховання і навчання дошкільників. Включаючи теоретичний та практичний аспекти підготовки фахівців, зміст атестаційного екзамену зі спеціальної педагогіки та методик дошкільного виховання дітей з вадами мовленнєвого розвитку дає можливість комплексно оцінити рівень готовності випускників до професійної

корекційно-педагогічної діяльності згідно державних стандартів спеціальної та дошкільної освіти.

Змістовий модуль 1.

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Тема. Теоретичні основи спеціальної педагогіки

Спеціальна педагогіка як галузь науково-педагогічного знання. Об'єкт, суб'єкт, предмет, мета і завдання спеціальної педагогіки. Статистика спеціальної освіти. Предметні галузі спеціальної педагогіки. Міжнародні правові стандарти в галузі захисту прав і свобод людини з обмеженими можливостями здоров'я та життєдіяльності. Право на освіту в системі прав і свобод людини з особливими потребами. Загальнопатологічний аспект взаємозв'язку спеціальної педагогіки з медико-біологічними науками. Клінічні аспекти абілітації та реабілітації. Компенсація як основна психолого-педагогічна проблема. Поняття про первинний дефект і вторинне порушення. Етіологія порушень психофізичного розвитку дитини. Структура та закономірності порушеного розвитку. Класифікація порушень психофізичного розвитку. Рухові порушення та їх місце в структурі порушеного психічного розвитку. Діагностичне обстеження в спеціальній педагогіці.

Тема. Психолого-педагогічна характеристика дітей з порушеннями психофізичного розвитку

Діти з порушенням слуху: особливості та причини порушень слуху. Психолого-педагогічна класифікація осіб зі слуховими порушеннями. Порушення зорового аналізатору: загальна характеристика. Причини і наслідки порушень зору дітей та способи їх компенсації. Організація освіти для осіб з порушеннями сенсорних функцій. Соціальна адаптація дітей із сенсорними порушеннями. Порушення інтелектуального розвитку. Класифікація інтелектуальної недостатності. Причини виникнення порушень інтелектуального розвитку. Характеристика дитини з інтелектуальними порушеннями. Хвороба Дауна як особлива форма розумової відсталості дітей: загальна характеристика. Особливості корекційно-педагогічної роботи з дітьми з порушеннями інтелекту. Затримка психічного розвитку: поняття, причини виникнення. Психолого-педагогічна характеристика дітей з труднощами в навчанні. Класифікація дітей із затримкою інтелектуального розвитку. Розлади аутичного спектру як особлива форма викривленого психічного розвитку. Корекційно-педагогічна робота з дітьми з труднощами в навчанні. Порушення опорно-рухової системи: захворювання нервової системи, вроджена патологія рухового апарату, набуті захворювання й ушкодження опорно-рухового апарату. Загальна характеристика дітей з церебральною недостатністю. Особливості психофізичного розвитку дітей із дитячим церебральним паралічем. Діагностика та корекційна допомога дітям із руховими розладами.

Тема. Спеціальна освіта осіб з обмеженими можливостями

Навчання, розвиток, саморозвиток. Особливі освітні потреби та спеціальні освітні умови. Принципи спеціальної освіти. Поняття про педагогічні системи спеціальної освіти. Педагогічна система ранньої комплексної допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку. Дошкільна освіта для дітей з обмеженими можливостями здоров'я. Шкільна система спеціальної освіти. Професійна освіта осіб з особливими потребами. Соціально-педагогічна допомога людям з обмеженими можливостями життєдіяльності. Організація спеціальної освіти в структурі закладів освіти. Розвиток організаційних форм спеціальної освіти: інтеграція та інклюзія; диференціація: корекційне та компенсаційне навчання. Виховання як складова спеціальної освіти. Зміст виховання дітей з особливими потребами. Загальні і спеціальні принципи виховання дітей з особливими потребами. Завдання виховного впливу в умовах інтеграційних процесів. Дидактичні принципи спеціального навчання. Технології та методи спеціального навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Тема. Інклюзивна освіта дітей з особливими потребами

Поняття про інклюзивну освіту: сутність, завдання та принципи. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти. Переваги та недоліки інклюзивної форми навчання дітей з особливими потребами. Принципи організації інклюзивного освітнього простору. Основні форми організації інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Важливі передумови організації інклюзії. Команда психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами: міждисциплінарна взаємодія. Організація роботи інклюзивно-ресурсних центрів.

Змістовий модуль 2.

ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Тема. Теоретичні основи дошкільної педагогіки

Дошкільна педагогіка як наука, її розвиток та зв'язок з іншими науками. Основні категорії дошкільної педагогіки. Джерела розвитку дошкільної педагогіки. Особистість дитини. Виховання і розвиток дошкільників. Фактори формування особистості дитини дошкільного віку. Поняття про мету виховання, її об'єктивний характер. Умови і фактори визначення цілей виховання. Завдання основних напрямів всебічного розвитку особистості дошкільника. Мета виховання в сучасній українській дошкільній педагогіці. Сучасна система дошкільної освіти. Дошкільна освіта за кордоном. Програми розвитку дітей дошкільного віку. Поняття інновацій у дошкільній педагогіці. Класифікація нововведень в освіті. Гуманістична педагогіка.

Тема. Зміст освіти дітей дошкільного віку

Фізичний розвиток і фізичне виховання дітей дошкільного віку. Режим дня в закладі дошкільної освіти. Організація та методика проведення роботи з

дітьми в закладі дошкільної освіти протягом дня. Інтелектуальний розвиток і розумове виховання дітей дошкільного віку. Сенсорне виховання дошкільників як основа інтелектуального розвитку. Особливості навчання дітей дошкільного віку. Зміст навчання дітей дошкільного віку. Базовий компонент дошкільної освіти. Методи навчання дітей дошкільного віку. Форми організації навчання дітей. Навчальні заняття: їх види, структура. Моральний розвиток і моральне виховання дітей дошкільного віку. Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку. Виховання моральних якостей у дошкільників. Виховання в дітей культури поведінки. Трудова діяльність дітей у закладі дошкільної освіти. Види праці дітей та форми її організації. Естетичний розвиток та виховання дітей дошкільного віку. Завдання, засоби, методи естетичного виховання дітей дошкільного віку. Особливості організації та проведення свят і розваг у закладах дошкільної освіти. Альтернативні технології в дошкільній освіті.

Тема. Виховання дітей у грі

Гра як основний вид діяльності дошкільника. Організація предметно-ігрового середовища в умовах закладу дошкільної освіти. Режисерські ігри. Сюжетно-рольові ігри дітей в закладі дошкільної освіти. Театралізовані ігри. Будівельно-конструктивні ігри. Дидактичні ігри в навчанні дошкільників. Можливості використання комп'ютерних ігор у системі дошкільної освіти. Рухливі ігри дітей дошкільного віку.

Тема. Освітній процес у ЗДО. Заклад дошкільної освіти, сім'я, школа

Педагогічний процес у закладі дошкільної освіти. Планування освітнього процесу. Моделювання освітньо-виховної роботи з дошкільниками в різні пори року. Завідувач як організатор і керівник закладу дошкільної освіти. Методична робота в закладі дошкільної освіти. Вплив родинного і суспільного виховання на формування особистості дошкільника. Форми і методи співробітництва закладу дошкільної освіти і сім'ї. Наступність у роботі ЗДО і початкової школи.

Змістовий модуль 3.

МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА

Тема. Формування фонетичної, лексичної та граматичної компетенцій дошкільників

Методи і прийоми виховання звукової культури мовлення в дітей дошкільного віку. Індивідуальне обстеження стану звуковимови дітей. Завдання і зміст формування граматичної правильності мовлення в дошкільників. Шляхи і методи формування граматичної правильності мовлення. Дидактичні ігри та вправи, їх місце в роботі з дошкільниками. Методика проведення дидактичних ігор і вправ у різних вікових групах ЗДО. Особливості розвитку словника на різних вікових етапах. Завдання словникової

роботи. Методи і прийоми словникової роботи. Дидактичні ігри та вправи в словниковій роботі. Види, зміст та методика їх проведення в різних вікових групах.

Тема. Формування діалогоїчної та художньо-мовленнєвої компетенції дошкільників

Поняття зв'язного мовлення. Види зв'язного мовлення: діалогічне і монологічне. Методи і прийоми навчання дошкільників діалогічного мовлення. Бесіда як основний метод розвитку діалогічного мовлення в дітей дошкільного віку: види, зміст, тематика бесід. Методика проведення бесіди. Значення картин у навчанні розповідання, вимоги до них. Методика навчання розповідання за картинками в різних вікових групах. Дві обов'язкові структурні частини: організація сприймання, розглядання дітьми картин та навчання розповіді за її змістом. Сутність переказу, його значення для розвитку зв'язного мовлення, пам'яті, мислення. Добір літературних творів, вимоги до них. Методичні прийоми та способи навчання переказу в різних вікових групах ЗДО. Значення художньої літератури для всебічного виховання дошкільників. Принципи добору літературних творів для читання і розповідання дітям. Методика читання художніх творів на заняттях у ЗДО, методичні прийоми роботи. Види бесід після читання. Значення поезії в розвитку та вихованні дітей дошкільного віку. Підбір віршів, наочності, ілюстрацій. Традиційна методика роботи з поетичним словом у різних вікових групах ЗДО. Сучасні підходи до роботи з поетичним твором на заняттях у закладі дошкільної освіти. Зміст та завдання підготовки до навчання грамоти на четвертому-шостому роках життя дитини.

Методика ознайомлення дошкільників з поняттям «слово», «звук», «голосні і приголосні звуки». Вправи та ігри для закріплення цих понять. Етапи навчання звуковому аналізу слів за допомогою фішок і схем. Використання ігрових прийомів під час звукового аналізу слів. Врахування індивідуальних особливостей дітей під час навчання грамоти. Методика навчання розрізнення голосних і приголосних, твердих і м'яких звуків української мови. Ознайомлення з голосними і приголосними звуками. Закріплення словорозрізнявальної функції звуків. Підготовка руки дитини дошкільного віку до письма. Орієнтовні види роботи з підготовки руки дошкільника до письма.

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ

Тема. Формування уявлень про множину, елементи множини, число.

Етапи ознайомлення дітей дошкільного віку з утворенням числа

Визначення понять «множина», «елементи множини», «число». Програмні вимоги, послідовність (етапи) ознайомлення дітей з новим числом, підбір наочності. Робота вихователя над закріпленням у дошкільників знань про число.

Тема. Письмова нумерація. Зміст, методи і форми роботи при ознайомленні дошкільників з цифрами

Види письмової нумерації. Послідовність ознайомлення дітей дошкільного віку з цифрами. Програмні завдання та підбір наочності для ознайомлення дошкільників з цифрами. Індивідуальна робота з дітьми щодо ознайомлення з цифрами.

Тема. Вправлення дітей дошкільного віку в лічбі: кількісна і порядкова лічба, лічба з участю різних аналізаторів, відлічування

Сутність кількісної та порядкової лічби і прийоми їх навчання. Програмні завдання для різних вікових груп ЗДО. Прийоми вправлення у відлічуванні, лічбі з участю різних аналізаторів: за зразком, за названим числом, на порівняння множин. Підбір наочності для різних вікових груп ЗДО. Робота над закріпленням різних видів лічильної діяльності в повсякденному житті.

Тема. Величина предметів. Ознайомлення дошкільників з параметрами величини. Навчання порівняння за довжиною, шириною, висотою

Визначення поняття «величина», параметри величини, об'єктивні та суб'єктивні чинники, що впливають на сприймання величини. Підбір наочності та прийоми навчання порівняння за довжиною, шириною, висотою та їх специфіка в різних вікових групах ЗДО.

Тема. Програмні завдання та послідовність ознайомлення дошкільників з геометричними фігурами

Ознайомлення з геометричними фігурами в програмі закладу дошкільного освіти. Ускладнення програмових вимог у різних групах ЗДО. Підбір наочності. Етапи ознайомлення дітей дошкільного віку з геометричними фігурами. Специфіка обстеження сторін, кутів у молодшій, середній та старшій групах ЗДО. Закріплення знань дошкільників про геометричні фігури в повсякденному житті.

Тема. Методичні прийоми ознайомлення дітей дошкільного віку з часовими поняттями

Особливості сприймання часу дітьми різного віку. Програмні вимоги з формування часових уявлень у дітей дошкільного віку. Ознайомлення дітей з частинами доби. Формування часових понять «вчора», «сьогодні», «завтра». Робота вихователя дітей дошкільного віку над закріпленням часових понять у повсякденному житті.

Тема. Формування математичних уявлень у дітей дошкільного віку в різних видах діяльності

Робота з формування математичних уявлень у дітей на заняттях, під час режимних процесів, в ігровій і трудовій діяльності. Особливості та специфіка цієї роботи з дітьми в різних вікових групах ЗДО. Робота з батьками.

МЕТОДИКА ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ДОВКІЛЛЯМ

Тема. Теоретико-методологічні основи курсу

Методологічні основи методики ознайомлення дошкільників з природою. Зв'язок з іншими науками. Методи дослідження. Зміст та завдання ознайомлення дошкільників з природою. Охорона природи України.

Тема. Методи ознайомлення дошкільників з природою

Спостереження як основа формування реалістичних уявлень і понять про природу. Види спостережень за тривалістю (епізодичні і довготривалі), дидактичною метою (первинні, повторні, заключні), спостереження порівняльного характеру; їх місце в навчанні дошкільників різних вікових груп. Підготовка вихователя ЗДО до проведення спостереження. Прийоми керівництва спостереженнями дітей дошкільного віку в різних вікових групах. Словесні методи ознайомлення дітей з природою. Художня література як метод ознайомлення з природою. Нескладні досліди. Практичні методи. Праця як метод ознайомлення дошкільників з природою. Форми та види праці. Гра як метод ознайомлення дошкільників з природою: її навчально-виховне значення. Класифікація ігор природничого змісту для дошкільників: з природничим матеріалом, творчі, дидактичні та рухливі ігри; їх роль і місце в процесі ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

Тема. Куток природи в ЗДО

Куток природи в закладі дошкільної освіти. Виховне й освітнє значення кутка живої природи. Вимоги до підбору рослин і тварин для кутка живої природи: відповідність вимогам програми, особливостям навколишньої природи, витривалість, невибагливість, безпечність, доступність для спостереження і догляду за ними дітьми дошкільного віку.

Тема. Форми організації роботи щодо ознайомлення дошкільників з природою

Заняття як форма ознайомлення дітей дошкільного віку з природою. Типи та види занять у ЗДО, їх характеристика. Експерсії в природу: навчально-виховне значення. Види та структура експерсій, цільові прогулянки дошкільників.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Тема. Організація валеологічного виховання в ЗДО

Організація валеологічного виховання дітей у ЗДО. Пріоритетні напрями валеологічної роботи в закладі дошкільної освіти: організація оздоровчо-профілактичної роботи з дошкільниками; формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя педагогічного та батьківського колективів; забезпечення валеологічної спрямованості освітнього процесу.

Впровадження в роботу ЗДО здоров'язбережувальних технологій щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей. Поняття про оздоровчі технології. Умови використання оздоровчих технологій та проведення діагностичних методик фізичного розвитку дітей в здоров'язбережувальному середовищі ЗДО. Форми роботи з дошкільниками щодо зниження захворюваності, профілактики й оздоровлення. Форми роботи з батьками дітей дошкільного віку щодо підвищення їхньої мотивації на дотримання засад здорового способу життя, створення здорового мікроклімату вдома.

Форми роботи з педагогами ЗДО щодо підвищення рівня їхньої професійної майстерності в проведенні валеологічної роботи з дітьми та батьками.

Тема. Організація оздоровчої роботи з дошкільниками в ЗДО

Поняття «здоров'язбережувальне середовище». Чинники (педагогічні, валеологічні, соціальні, економічні), що зумовлюють створення здоров'язберігаючого середовища в закладах дошкільної освіти. Зміст здоров'язбережувального середовища відповідно до вимог нормативних документів дошкільної освіти. Структурні компоненти та механізми функціонування здоров'язбережувального середовища в ЗДО. Умови використання оздоровчих технологій та проведення діагностичних методик фізичного розвитку дітей в здоров'язбережувальному середовищі ЗДО.

Тема. Загальні основи методики фізичного виховання

Природничо-наукові основи фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Характеристика засобів фізичного виховання дошкільників: сил природи, гігієнічних факторів, фізичних вправ. Специфіка принципів навчання у фізичному вихованні дітей. Методи і прийоми навчання фізичних вправ. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників рухових дій.

Тема. Проведення з дітьми дошкільниками рухливих ігор та вправ спортивного характеру

Характеристика рухливої гри як засобу фізичного виховання дітей дошкільного віку. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дошкільників. Методика проведення рухливих ігор у різних вікових групах. Загальна характеристика та значення спортивних вправ. Види спортивних вправ для дітей дошкільного віку та методика їх проведення в закладі дошкільної освіти.

3.2.2. Виконання практичних завдань дозволяють з'ясувати рівень готовності здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр» до практичної педагогічної діяльності за такими напрямками розвитку дошкільника з вадами мовлення як

фізичний, соціальний, моральний, інтелектуальний, мовленнєвий, художній, емоційно-ціннісний, креативний, та виявити наступні вміння:

- діагностувати розвиток дитини під час організованого педагогічного впливу в межах різних видів діяльності;

- осмислено підходити до розв'язання практичних завдань, правильно оцінюючи конкретну педагогічну ситуацію та роль вихователя в ній;

- передбачати тактику взаємодії педагога з дітьми, спрямовану на формування базових якостей особистості (самостійність, людяність, працелюбність, спостережливість, відповідальність, розсудливість, справедливість, креативність тощо);

- прогнозувати наслідки педагогічного впливу на дитину, орієнтуючись на конкретну особистість та специфіку особистісно-зорієнтованого виховання й навчання та ін. Наприклад,

Практичне завдання 1.

Розробіть комплекс ігор та вправ на розвиток пізнавальної діяльності в дітей дошкільного віку з важкими мовленнєвими порушеннями. Розкрийте методику проведення.

Практичне завдання 2.

Обґрунтуйте значимість використання розповіді задля екологічного виховання дошкільників. Дайте перелік вимог до її конструювання.

Одного разу Славко і Петрик пішли до лісу, взявши із собою собаку. Собака весело біг попереду, обстежуючи кожний кущ, кожную травинку. В лісі стояла тиша. Аж раптом тишу порушив гавкіт. Хлопчики підбігли до собаки - він стояв біля пташиного гнізда. Самої пташки там не було, лише в гнізді лежало два яєчка. Хлопчики взяли ще теплі яєчка в руки, потримали, а потім знову поклали до гнізда. Забрали собаку і пішли собі стежкою далі.

Чи правильно вчинили хлопчики? Як слід вчинити в такій ситуації?

Практичне завдання 3.

Визначте можливі методи та прийоми встановлення емоційного контакту між вихователем та дитиною, розвитку довіри до закладу дошкільної освіти в період адаптації дитини до ЗДО.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Відповідь на завдання теоретичного характеру та розв'язання практичного завдання здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» під час атестаційного екзамену оцінюються за шкалою від «0» до «5» з подальшим переведенням у 100-бальну систему (див. Додаток 4) з урахуванням відповідного вагового коефіцієнту: відповіді на завдання теоретичного характеру – 0,7; розв'язання практичного завдання – 0,3.

Для визначення оцінки за завдання теоретичного характеру використовують критерії оцінювання, наведені в Додатку 2. Критерії оцінювання завдання практичного характеру представлені в Додатку 3.

Підсумкова оцінка рівня сформованості фахових компетентностей здобувача вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» розраховується як сума добутку середньозваженої оцінки, переведеної у 100-бальну систему, за завдання теоретичного характеру і відповідного вагового коефіцієнту (0,7) та оцінки за виконання практичного завдання, переведеної у 100-бальну систему, з відповідним ваговим коефіцієнтом (0,3) за такою формулою:

$$\frac{a1 + a2 + a3}{3} * 0,7 + b * 0,3$$

де $a1$ – оцінка за перше завдання теоретичного характеру, переведена за 100-бальною системою;

$a2$ – оцінка за друге завдання теоретичного характеру, переведена за 100-бальною системою;

$a3$ - оцінка за третє завдання теоретичного характеру, переведена за 100-бальною системою;

b – оцінка за завдання практичного характеру.

За шкалою, наведеною в Додатку 4, здійснюється переведення загальної оцінки за 100-бальною шкалою в національну шкалу оцінювання.

Наведемо приклад розрахунку підсумкової оцінки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» з атестаційного екзамену зі спеціальної педагогіки та методик дошкільного виховання дітей з вадами мовленнєвого розвитку.

Так, за виконання трьох завдань теоретичного характеру студент отримав 5, 5 і 4 бали відповідно. Переводимо їх за 100-бальною системою («5» - це 100 балів, «4» - це 78 балів) та знаходимо середньозважене значення: $(100+100+78) : 3 = 93$ бали. Множимо це значення на ваговий коефіцієнт 0,7 та отримуємо: $93 * 0,7 = 65$ балів.

Розраховуємо кількість балів, яку студент отримав за виконання завдання практичного характеру за умови, що його відповідь (презентація) була оцінена в 5 балів. Переводимо 5 балів за 100-бальною системою та отримуємо відповідно 100 балів. Множимо це значення на ваговий коефіцієнт 0,3: $100 * 0,3 = 30$ балів.

Знаходимо суму балів за завдання теоретичного і практичного характеру: $65 + 30 = 95$ балів та переводимо їх на оцінку за національною шкалою: 95 балів – це «відмінно». Отже, підсумкова оцінка студента становить «відмінно».

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань

Критерії оцінювання завдань теоретичного і практичного характеру наведено в *Додатку 2* та *Додатку 3*.

Шкала, за якою здійснюється переведення загальної оцінки за 100-бальною шкалою в національну шкалу оцінювання, наведена в *Додатку 4*.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Дидактичні посібники, роздатковий матеріал, технічні засоби навчання.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Законодавчі документи в галузі спеціальної освіти

1. Закон України «Про освіту». Електронний ресурс. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
2. Закон України «Про загальну середню освіту». Електронний ресурс. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
3. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». Електронний ресурс. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>
4. Закон України «Про охорону дитинства». Електронний ресурс. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14>
5. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року. Електронний ресурс. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021
6. Наказ МОН України «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0609729-18#top>
7. Положення про інклюзивно-ресурсний центр. Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF#Text>

Законодавчі та нормативні документи в галузі дошкільної освіти

1. Закон України «Про освіту» (2017 р.). Електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#n1235>
2. Закон України «Про дошкільну освіту». Електронний ресурс. URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
3. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). Електронний ресурс. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>
4. Дитинство в Україні: права, гарантії, захист : [зб. документів]. К. : Наукова думка, 1998. 45 с.

5. Концепція національного виховання. *Освіта*. 1996. 7 серп. (№ 41). С. 2–7.

Науково-методична література зі спеціальної педагогіки

1. Гонеев А.Д. Основы коррекционной педагогики: учеб. пособие. М.: Академия, 2002. 280 с.

2. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому просторі : початкова ланка / за ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К., 2004. 152 с.

3. Ілляшенко Т. Чому їм важко вчитися? : Діагностика і корекція труднощів у навчанні молодших школярів. К.: Початкова школа, 2003. 127 с.

4. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта» : навч. посібник. Суми: Університетська книга, 2016. 392 с.

5. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посібник. К.: Науковий світ, 2010. 196 с.

6. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта : реалії та перспективи : монографія. К.: Самміт-Книга, 2009. 272 с.

7. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади : монографія. К.: Педагогічна думка, 2007. 458 с.

8. Коррекционная педагогика : Основы обучения и воспитания детей с отклонениями в развитии / Под ред. Б.П. Пузанова. М., 1999. 323 с.

9. Липа В.А. Основы коррекционной педагогики : учеб. пособие. Донецк : Лебедь, 2002. 327 с.

10. Миронова С.П., Гаврилов О.В., Матвеева М.П. Основы коррекционной педагогики : навч. посібник. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ ім. І. Огієнка, 2010. 264 с.

11. Пахомова Н.Г. Спеціальна педагогіка з історією : навч. посібник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. 280 с.

12. Підготовка до школи дітей з особливими потребами в умовах сім'ї : поради батькам / за ред. В.І. Бондаря, В.В. Засенка. К.: Науковий світ, 2005.

13. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку. К., 2008. 24 с.

14. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта : навч. посібник. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.

15. Специальная педагогика / под ред. Н.М. Назаровой. М.: Академия, 2013. 384 с.

16. Спеціальна педагогіка : Понятійно-термінологічний словник / за ред. В.І. Бондаря. Луганськ: Альма-матер, 2003. 436 с.

Науково-методична література з методик дошкільного виховання

1. Аніщук А.М. Дошкільна лінгводидактика: навч.-метод. посібник. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 246 с.

2. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для студентів ВНЗ. К.: Слово, 2008. 408 с.
3. Бурова А. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль: Мандрівець, 2010. 255 с.
4. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія та методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Суми: ВД «Університетська книга», 2004. 378 с.
5. Гогоберидзе А.Г. Дошкольная педагогика с основами методик воспитания и обучения: учебник для вузов. К.: Ліра-К, 2013. 464 с.
6. Зайцева Л.І. Формування математичної компетентності старших дошкільників: метод. посібник. Х.: Веста: Ранок, 2008. 160 с.
7. Іщенко Л.В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навч. посібник. Вид. 2-ге, перер. та доп. Умань: ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
8. Карасьова К., Піроженко Т. Ігровий простір дитини. К.: Шкільний світ, 2011. 125 с.
9. Крутій К. Сучасне заняття в дошкільному навчальному закладі: традиції чи інновації: монографія. 2009. 176 с.
10. Крутій К.Л., Маковець Н.В. Інноваційна діяльність у сучасному дошкільному навчальному закладі: методичний аспект. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006. 128 с.
11. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкільця : У 3-х частинах. Ч. 2 : навч. посібник. К.: ВД «Слово», 2010. 360 с.
12. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти : педагог-дошкільник : навч.-метод. посібник для ВНЗ. К.: ВД «Слово», 2009. 400 с.
13. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” / О.Л. Кононко, З.П. Плохій, А.М. Гончаренко та ін. К.: Світич, 2009. 208 с.
14. Нетрадиційні методи оздоровлення дітей дошкільного віку: навч. посібник / Г.І. Григоренко, Н.Ф. Денисенко, Ю.О. Коваленко, Н.В. Маковецька. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 116 с.
15. Пихтіна Н.П. Педагогіка гри: лекції: навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2014. 209 с.
16. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник. 2-ге вид., доповн. К.: Академвидав, 2013. 464 с.
17. Старченко В.А. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників: навч.-метод. посібник. К.: Світич, 2009. 80 с.

18. Сучасне заняття в дошкільному закладі: навч.-метод. посібник / за ред. Н.В. Гавриш; авт. кол. Н.В. Гавриш, О.О. Ліннік, Н.В. Губанова. Луганськ: Альма-матер, 2007. 496 с.
19. Тарасенко Г.С. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод. посібник. К.: Ліра-К, 2010. 320 с.
20. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників. К.: Вид-во Європейського університету, 2011. 262 с.
21. Эльконин Д.Б. Психология игры. М., 1978. 304 с.
22. Яришева Н.Ф. Методика ознайомлення дітей з природою: навч. посібник. К.: Вища школа, 2010. 255 с.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № __
атестаційного екзамену
зі спеціальної педагогіки та методик дошкільного виховання дітей
з вадами мовленнєвого розвитку**

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності **016 Спеціальна освіта**
освітня програма: **Спеціальна освіта (логопедія). Дошкільна освіта дітей
з вадами мовленнєвого розвитку**

1. Спеціальна педагогіка як галузь науково-педагогічного знання. Об'єкт, суб'єкт, предмет, мета і завдання спеціальної педагогіки. Предметні галузі спеціальної педагогіки.

2. Гра як основний вид діяльності дітей дошкільного віку. Організація предметно-ігрового середовища в умовах закладу дошкільної освіти.

3. Методи і прийоми навчання дітей діалогічного мовлення. Бесіда як основний метод розвитку діалогічного мовлення дітей дошкільного віку. Визначити мету і скласти план проведення бесіди на тему «Моє місто» (старша група).

4. На основі запропонованих завдань спроектуйте зміст освітньо-виховної роботи з дітьми старшого дошкільного віку:

- а) виховувати в дітей усвідомлення того, що людина – частина природи;
- б) встановлювати гармонійні стосунки дошкільників з природою;
- в) збагачувати чуттєвий досвід дітей, розширювати безпосередні контакти з довкіллям;
- г) виховувати дбайливе ставлення до природного середовища.

Затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти
протокол № __ від _____ 20__ року

Голова екзаменаційної комісії _____
(підпис)

Завідувач випускової кафедри _____
(підпис)

Екзаменатор _____
(підпис)

Критерії оцінювання теоретичних завдань

під час складання атестаційного екзамену зі спеціальної педагогіки та методик дошкільного виховання дітей з вадами мовленнєвого розвитку здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 016 Спеціальна освіта
Освітня програма: Спеціальна освіта (логопедія). Дошкільна освіта дітей з вадами мовленнєвого розвитку

Оцінка	Критерії оцінювання теоретичних завдань
5	Оцінюється відповідь здобувача ОС «бакалавр», яка є повною й обґрунтованою, логічно структурованою, системною, в якій виявляється досконале володіння понятійним апаратом, тези аргументовані та вагомі, зроблено ґрунтовні висновки. Студент демонструє знання історії питання та сучасних досліджень, виявляє здатність до практичного аналізу й узагальнення педагогічних фактів і явищ. У відповіді спирається на передовий педагогічний та власний практичний досвід, прогнозує тенденції розвитку педагогічних явищ, моделює педагогічну ситуацію, спираючись на теоретичні позиції. Виявляється здатність творчо інтерпретувати міжпредметні зв'язки та поєднувати теоретичні знання з практичними.
4	Оцінюється відповідь здобувача ОС «бакалавр», яка є повною і логічною, характерне володіння понятійним апаратом, зроблені повні висновки. Випускник виявляє знання сучасних досліджень, здатність до критичного та продуктивного аналізу, прогнозує тенденції розвитку психолого-педагогічних явищ, творчо моделює ситуацію розвитку, інтегрує знання з суміжних дисциплін, репродуктивно поєднує теоретичні знання з практичними.
3	Оцінюється відповідь здобувача ОС «бакалавр», який ознайомлений з теоретичним матеріалом, що передбачений програмою атестаційного екзамену, та відтворює його на репродуктивному рівні, окремими теоретичними концепціями та підходами; називає основні нормативні документи щодо організації корекційної освіти, але фрагментарно демонструє знання їх суті; частково ознайомлений із науковими дослідженнями та практичними розробками науковців і практиків. Випускник уміє визначати мету, завдання, технології, методики й організаційні форми роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, проте знання не є системними та цілісними, недостатньо володіє психолого-педагогічним та методичним інструментарієм.

2	Оцінюється відповідь здобувача ОС «бакалавр», який ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання і відтворення окремих фактів і фрагментів, що становить певну частину змісту навчальної програми до державної атестації. Спостерігається поверхове висвітлення проблеми з називанням окремих прізвищ дослідників, уміння аналізувати. Студент пов'язує відповідь з практичним досвідом, моделює педагогічні ситуації за стандартними алгоритмами, інтеграція з суміжними дисциплінами та теоретичних знань з практичними відсутня.
1	Оцінюється відповідь студента, який не спроможний викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, припускається істотних помилок, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0	Оцінюється відповідь студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання практичного завдання

під час складання атестаційного екзамену зі спеціальної педагогіки та методик дошкільного виховання дітей з вадами мовленнєвого розвитку здобувачами вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»

зі спеціальності 016 Спеціальна освіта

Освітня програма: Спеціальна освіта (логопедія). Дошкільна освіта дітей з вадами мовленнєвого розвитку

Оцінка	Критерії оцінювання практичного завдання
5	Під час виконання практичного завдання студент грамотно і логічно будує відповідь, робить повні висновки. При цьому враховує: сучасні наукові дослідження, вікові, індивідуальні особливості дітей кожної вікової групи; обираючи форми і методи організації корекційно-педагогічного процесу, дотримується принципів індивідуалізації, гуманізації, демократизації. Творчо підходить до розв'язання завдання, самостійно приймає рішення, відстоює власну точку зору та методичний інструментарій щодо їх творчого розв'язання.
4	Під час виконання практичного завдання студент логічно будує власну відповідь, робить висновки. При цьому спирається на дані сучасних наукових досліджень, вікові, індивідуальні особливості дітей; обираючи форми і методи організації педагогічного процесу дотримується принципів індивідуалізації, гуманізації; при розв'язанні завдання ситуативно застосовує елементи творчості, самостійно приймає рішення, аргументує власну точку зору, проте відповіді бракує власних суджень.
3	При виконанні практичного завдання спостерігається схематичність, репродуктивність застосування форм та методів організації корекційного процесу, студент має певні труднощі у виборі шляхів розв'язання завдання.
2	При виконанні практичного завдання спостерігаються численні помилки при застосуванні форм та методів організації корекційного процесу, безініціативність. Практичні вміння і навички частково сформовані на елементарному рівні.
1	При виконанні практичного завдання виявляється, що студент володіє матеріалом на рівні розпізнавання явищ, припускається істотних помилок, практичні вміння і навички майже не сформовані.
0	При виконанні практичного завдання виявляється, що студент не володіє матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту практичних завдань.

Таблиця переведення середньозваженого балу в 100-бальну шкалу

<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

**Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання
в підсумкову оцінку за традиційною шкалою**

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Відмінно
70-89	Добре
51-69	Задовільно
1-50	Незадовільно